

Behov for en ny europapolitisk koordinering

AF POLITISK KONSULENT MORTEN JARLBÆK PEDERSEN, CAND. SCIENT. POL., PH.D.-STIP.

RESUMÉ

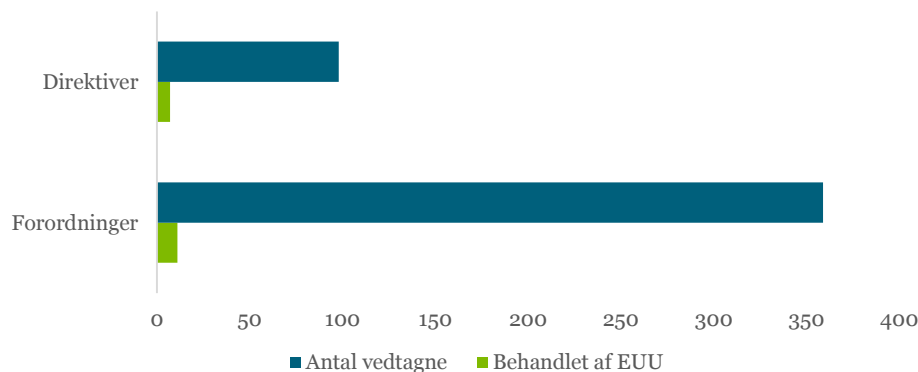
Folketingets europaudvalg (EUV) var, da det blev etableret, en nyskabelse, der sikrede en ekstra kvalitetskontrol med EU-reguleringen. EU og mængden af regulering er i dag dog et helt andet sted, og EUU hverken har eller kan have samme centrale rolle i dag som tidligere.

Derfor bør vi begynde at betragte og behandle EU som indenrigspolitik og stille de samme krav til kvalitetskontrol og behandling af reguleringsforslag fra EU, som vi stiller til 'normale' lovforslag og anden regulering. Dette fordrer dog et opgør med og i sidste ende en styrkelse af den europapolitiske koordinering, som den ser ud i dag.

Folketingets europaudvalg er ikke længere den bedste måde at koordinere og kvalitetssikre Danmarks bidrag til EU's reguleringsforslag

Figur 1

Antal vedtagne forordninger og direktiver og antal forordninger og direktiver behandlet af EUU, 2014

Kun en meget lille del af EU's forordnings- og direktivforslag kommer forbi EUU

Kilde: www.eurlex.europa.eu, <http://www.eu.dk/da/dokumenter/tingdok/raadsmoeder> og egne beregninger.

Note: Bemærk, at EUU ikke altid behandler et direktiv- eller forordningsforslag i samme år, som det vedtages. Det skyldes, at lovgivningsprocessen i EU ofte er mere langvarig end på nationalt plan. Derfor kan det hende, at EUU f.eks. har behandlet flere end de 7 af de 98 vedtagne direktiver i denne optælling. Det er dog næppe sandsynligt, at andelen er meget stor, jf. nedenfor. Opgørelsen at antal vedtagne forordninger og direktiver er sket via en søgning på EU's lovdatabase; i modsætning til mange andre opgørelser er delegerede retsakter ("implementing directives" og "delegated directives") og irrelevant data (såsom f.eks. gentagne udgaver af det samme resultat på flere sprog) fjernet fra søgeresultatet. Dette giver et mere troværdigt billede af den samlede lovmængde.

Folketinget og EU-reglers formulering og implementering i Danmark: Hvad er status, og hvad er udfordringerne?

Gennem medlemskabet af EU har Danmark og danske politikere indflydelse på, hvorledes disse EU-regler ser ud. Det sker f.eks. ved, at danske ministre forhandler på Danmarks vegne i EU's ministerråd, hvor europæiske "lovforslag" skal behandles og godkendes. For at sikre at de danske politikere og embedsmænd i disse forhandlinger følger en linje, der kan accepteres af Folketinget, har vi i Danmark etableret en særlig koordinationsprocedure, der er centreret om Folketingets europaudvalg (EUU).

Folketingets Europaudvalg er centralt i den danske koordinering af EU-politiken

Figur 2

Beskrivelse af EUU's rolle som mandatgiver til danske ministre

"Hver uge tager danske ministre til Bruxelles for at træffe beslutninger i EU's Ministerråd. Før en minister tager af sted for at træffe beslutninger af større rækkevidde, har ministeren været i Folketingets Europaudvalg for at forelægge et såkaldt forhandlingsoplæg. Det betyder, at ministeren forelægger sine sager for Europaudvalget og forsikrer sig om, at der er opbakning til ministerens forhandlingslinje fra et flertal i Folketinget. I Europaudvalget repræsenterer hvert partis ordfører det antal mandater, som partiet har i Folketinget. På den måde udtrykker udvalgets holdning til ministerens forhandlingsoplæg også hele Folketingets holdning. I praksis godkendes ministerens forhandlingsoplæg ved, at Europaudvalgets formand konstaterer, at der ikke er et flertal imod ministerens holdning til et givent forslag. Når forhandlingsoplægget er godkendt, siger man, at ministeren har fået sit mandat."

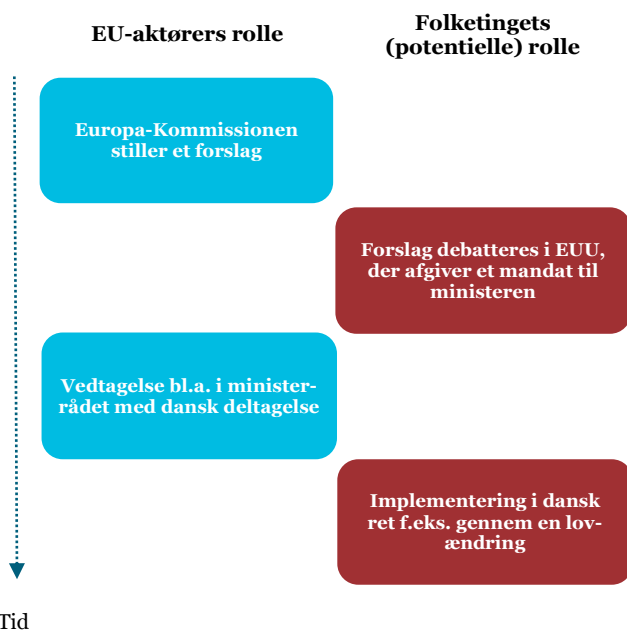
Således beskrives EUU's funktion og mandatafgivelse på Folketingets hjemmeside. På denne side findes også beskrivelser af EUU's formelle rammer – størrelse, mødetidspunkter m.m. – og af EUU's andre funktioner udover mandatafgivelsen.

Kilde: www.ft.dk/Folketinget/udvalg_delegationer_kommissioner/Udvalg/Europaudvalget/Arbejde.aspx, senest lokaliseret 25. juni 2015.

Denne mandatfunktion giver – på papiret – Folketinget en unik kontrolmulighed. Regeringen må ganske enkelt ikke forhandle ud fra en position, der ikke er accepteret af Folketinget. Dermed skabes højere gennemsigtighed og ansvarlighed.

Ideelt set er Folketinget således involveret i flere led i den proces, der fører fra forslag til EU-regler til effektivering af regler i Danmark, jf. figur 3: Folketinget er med til at definere den danske forhandlingsposition, og Folketinget er medvirkende til efterfølgende fortolkning og implementering af reglerne i Danmark. På denne måde sikres en omfattende kontrol af EU-regler i Danmark, og kontrollen er både parlamentarisk og kvalitetsmæssigt.

Figur 3

Fra EU-forslag til dansk regel

Idealbilledet: Folketinget er med inde over ad flere omgange

Kilde: www.ft.dk/Folketinget/udvalg_delegationer_kommissioner/Udvalg/Europaudvalget/Arbejde.aspx, senest lokaliseret 25. juni 2015, og Dansk Erhverv.

Note: Bemærk, dette er en ekstremt forsimplet præsentation af processen; formålet er alene at vise, hvor Folketinget har eller kan have en rolle.

Sådan er situationen i al fald på papiret, og det er værd at undersøge, om Folketinget er i stand til at og i praksis udfylder begge disse roller. Hvis Folketinget ikke er tilstrækkelig rustet til at løfte disse to opgaver, kan det nemlig betyde, at danske virksomheder skal agere under hensyntagen til regler, der aldrig har været udsat for en tilstrækkelig kvalitetskontrol, inden de implementeres. Desuden er der en risiko for, at virksomhederne og virksomhedernes repræsentanter mister muligheden for i tilstrækkelig grad at kunne følge med den regulatoriske udvikling.

Spørgsmålet er dog, hvor meget Folketinget *reelt* fylder i EU-politikken?

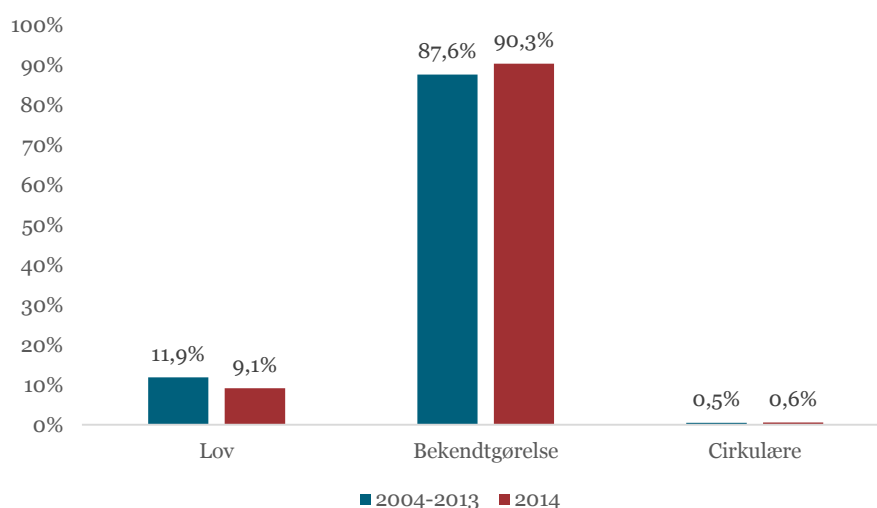
Udfordring: Er Folketinget tilstrækkeligt medvirkende til implementering af EU-regler i Danmark?

I foråret 2015 blev offentliggjort en oversigt over situationen, hvad angår den anden rolle: Folketingets medvirken til implementering. Her blev det slået fast, at implementeringen af retsakter fra EU i langt overvejende grad foregår via bekendtgørelser og kun i ringe omfang via almindelige love. EU-regler implementeres med andre ord direkte af f.eks. ministerier uden at blive sendt forbi Folketinget – og noget tyder på, at denne tendens endda kan være stigende.ⁱ

Størstedelen af EU-reglerne implementeres som bekendtgørelser, anordninger eller lignende

Figur 4

Hvordan implementeres direktiver i dansk ret

Brugen af bekendtgørelser og lignende til implementering af EU-regler har været svagt stigende over tid

Kilde: Justitsministeret (2015): *Spørgsmål nr. 54 (alm. del) fra Folketingets Europaudvalg*. Senest lokaliseret 21. august 2015 på: <http://www.ft.dk/samling/20141/almldel/euu/spm/54/svar/1229827/1500323.pdf>, p. 2.

Note: Opgørelsen for perioden 2004-2013 indeholder 1923 direktiver; i 2014 implementeredes 165 direktiver. Søjlerne viser hvor stor en andel af disse to grupper, der implementeredes i lovs-, bekendtgørelses- eller cirkulære-reform.

Der kan være mange årsager til at vælge denne hurtigere form for implementering, f.eks. da indholdet af de regler, der skal implementeres, kan være meget tekniske. Ikke desto mindre har brugen af bekendtgørelser og anordninger m.m. en række iboende udfordringer. Disse udfordringer skyldes de almindelige forhold, der gør sig gældende, når der udstedes regler på denne måde.

Dansk Erhverv har tidligere vist, at brugen af bekendtgørelser i almindelighed og på erhvervsområdet i særdeleshed, er opadgående. Folketinget tillader med andre ord en stadig større delegation af lovgivningsmagtⁱⁱ - og det er øjensynligt også tilfældet med EU-reguleringen.

Brugen af bekendtgørelser er i almindelighed for opadgående

Denne udvikling kan – hvis den går for vidt – være problematisk. Et bærende argument for delegation er nemlig, at det sikrer en højere kvalitet i lovgivningen, men samtidig er delegeret lovgivningsmagt ikke underlagt samme kvalitetskontrollmekanismer som almindelig lovgivning.

Figur 5

Eksempler på faktorer, der skal sikre inddragelse og højere lovkvalitet

Procesregel	Beskrevet i
Tre behandlinger i Folketinget	Grundloven
Minimumstidsfrister (f.eks. mellem handlingerne i Folketinget)	Grundloven og Folketingets forretningsorden
Udvalgsbehandling i Folketinget	Folketingets forretningsorden
Høringsprocessen	Justitsministeriets vejledning om lovkvalitet
Konsekvensvurderinger	Statsministeriets cirkulære om bemærkninger til lovforslag

Kilde: Danmarks Riges Grundlov, § 41; Forretningsordenen for Folketinget, §§ 7-15; Justitsministeriet (2005): *Vejledning om lovkvalitet*. København: Justitsministeriet, pp. 55-58; cirkulære nr. 159 af 16. september 1998 om bemærkninger til lovforslag m.m. og Finansministeriet (2005): *Vejledning om konsekvensanalyser*. København: Finansministeriet.

Note: Figuren er en gengivelse af figur 2 i Pedersen, Morten Jarlbæk; Ravn, Jacob & Christensen, Geert Laier (2014): Mange bække små – delegation af lovgivningsmagt tager til i omfang. *Dansk Erhvervs Perspektiv*, 2014-9, p. 3. Hvad angår høringsprocessen, se da også Pedersen, Morten Jarlbæk (2015): Lyttes der til høringsvar?, *Dansk Erhvervs Perspektiv*, 2015-16.

Disse faktorer hver for sig og ikke mindst samspillet mellem dem er med til at sikre, at vedtagne regler både er konsistente og sammenhængende, til at forstå og (nogenlunde) entydigt anvende og slutteligt applicerbare og forenelige med den erhvervsøkonomiske og administrative virkelighed.

Der kan være visse udfordringer forbundet med en større brug af delegation

Disse metoder er dog færre og bruges formelt set mindre systematisk, når der anvendes delegation af lovgivningsmagt, hvilket må lede til visse betænkeligheder, især når delegation som nævnt tager til som kilde til nye regler.

Disse betænkeligheder bliver bestemt ikke mindre af, at en så stor del af EU-reglerne implementeres uden den forudgående kvalitetskontrol og debat, der ellers følger vedtagelsen af almene regler.

Udfordring: Hvor mange EU-retsakter kommer gennem EEU, før de vedtages?ⁱⁱⁱ

Ovenstående er et implementeringsproblem, der kan have betydning for lov kvaliteten. Det er med andre ord et problem, der potentielt kan opstå sidst i processen med at formulere regler. Træder man et skridt længere tilbage, finder man som nævnt Folketingets europaudvalg – EEU – der behandler forhandlingsmandater til den danske regerings ageren i ministerrådet; altså selve formuleringen af de regler, der senere skal implementeres. Og her er spørgsmålet, om Folketingets nuværende, europapolitiske koordineringssystem faktisk er rustet til denne opgave?

Der er tidligere blevet udtrykt en vis kritik af EEU. Flere forskere har ment, at EEU ganske enkelt ikke er i stand til at leve op til sit eget formål om at sikre den parlamentariske kontrol med EU-politikken. Kritikken, der er blevet fremført, har bl.a. indeholdt følgende pointer:^{iv}

- *Ministeriel prioritering:*
Ministerierne afgør selv hvilke sager der er vigtige nok til at skulle behandles af EEU. Dermed er det alene ministeriernes perspektiver, der afgør, hvor grundigt en sag bliver behandlet.
- *Sen inddragelse:*
EEU kommer meget sent ind i processen; ofte først når det ikke er muligt at ændre på ret meget i f.eks. et direktivforslag. Dette kan ske, når EEU skal tage stilling til et forslag umiddelbart før, det skal behandles i EU's ministerråd. På dette punkt er det kun politisk set meget vægtige ting, der kan ændres.
- *Begrænset inddragelse af kompetencerne i Folketingets fagudvalg:*
Svært at drage nytte af den ekspertviden, der findes i Folketingets faglige udvalg.

Alle disse tre – og flere andre – kritikpunkter bygger på den præmis, at en forudsætning for en effektiv parlamentarisk kvalitetskontrol er, EEU forelægges alle centrale og relevante sager. Et centralt og vægtigt spørgsmål bliver da, om det reelt er tilfældet?

Til at belyse ovenstående spørgsmål må vi vide, hvor meget EEU faktisk tager stilling til. For at undersøge dette skal man kigge nærmere på EEU's beslutningsreferater, der er at finde på Folketingets EU-oplysnings hjemmeside. Heri oplistes nemlig EEU's stillingtagen til de forhandlingsoplæg, som regeringen præsenterer. I figur 6 ses en oversigt over det antal forordninger og direktiver, som EEU tog stilling til i periode fra og med 2009 til og med 2014.

Flere forskere har udtrykt kritik af, at EEU ganske simpelt ikke er i stand til at leve op til sit formål

Et centralt spørgsmål er hvor mange sager, EEU faktisk behandler?

Figur 6

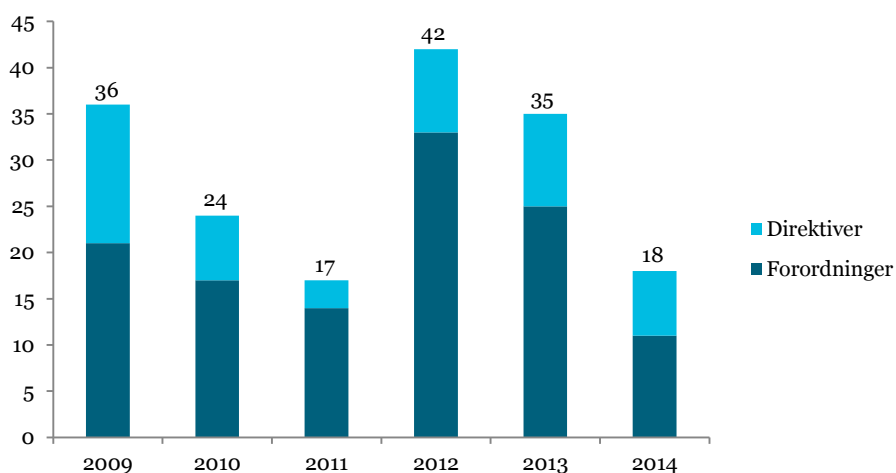
Antal forordninger og direktiver, der er taget stilling til i EEU's beslutningsreferater, 2009-2014

	Antal
Forordninger	121
Direktiver	51
Total	172

Kilde: <http://www.eu.dk/da/dokumenter/tingdok/raadsmoeder> og egne beregninger.

Det ses, at EEU i perioden 2009 til 2014 tog stilling til i alt 121 forslag til forordninger og 51 forslag til direktiver. Disse fordeler sig en smule ujævnt over årene, men 2011 som et lavpunkt og 2012 som et højdepunkt.

Figur 7

Antal forordninger og direktiver, der er taget stilling til i EEU's beslutningsreferater, fordelt pr. år 2009-2014

Kilde: <http://www.eu.dk/da/dokumenter/tingdok/raadsmoeder> og egne beregninger.

Tallene ovenfor lyder ikke af meget – EEU har taget stilling til i alt 172 direktiver og forordninger i den samlede periode. Og dette tal skal endda sættes i relation til den samlede regelproduktion i EU, som det indirekte er sket på figur 1. Alene i år 2014 vedtoges 98 direktiver og 3-400 forordninger. Ud fra tallene i figur 6 forekommer det endog meget usandsynligt, at EEU har haft mulighed for at gennemgå ret meget mere end maksimalt 5-10 pct. heraf. Dertil skal endvidere lægges et endnu større antal såkaldte implementerende og delegerede forordninger, som Europa-Kommissionen udsteder direkte, og som EEU derfor ej heller tager stilling til.

EEU tager kun stilling til en meget lille del af det samlede antal direktiver og forordninger, der vedtages på EU-plan

Beslutningsreferaterne afslører desuden ikke alene hvad, der tages stilling til. De blotlægger også partiernes stillingtagen: har man ytret sig for eller imod det forhandlingsoplæg, som regeringen præsenterer? En opgørelse af dette er interessant, da det vidner lidt om, i hvor høj grad forskellige regerings forhandlingsmandat udfordres. Sker dette i meget ringe grad, kan det jo være et tegn på, at EUU faktisk ikke har særligt vide muligheder for at ændre i eventuelle uhensigtsmæssigheder.

En opgørelse af disse viser, at det – måske mindre overraskende – som oftest er Enhedslisten, Dansk Folkeparti og delvist Liberal Alliance, der ytrer sig imod et forhandlingsoplæg. I den modsatte ende finder man Det Konservative Folkeparti, der i de seks år, der undersøges her, kun to gange har ytret sig mod regeringens forhandlingsoplæg. Begge gange er det i øvrigt sket inden for området landbrug og fiskeri.

Regeringens – uanset farve – forhandlingsposition udfordres sjældent i EUU af de traditionelt regeringsbærende partier

Figur 8

Antal gange et parti i EUU har ytret sig imod regeringens forhandlingsoplæg, 2009-2014

Parti	Antal
A – Socialdemokraterne	7
B – Det Radikale Venstre	10
C – Det Konservative Folkeparti	2
F – Socialistisk Folkeparti	21
I – Liberal Alliance	83
O – Dansk Folkeparti	120
V – Venstre	3
Ø – Enhedslisten	171

Kilde: <http://www.eu.dk/da/dokumenter/tingdok/raadsmoeder> og egne beregninger.

Det samlede billede er således det, at EUU kun inddrages i formuleringen i en brøkdel af de regler, som danske ministre tager stilling til i EU; og at regeringens position kun sjældent udfordres af de traditionelt regeringsdeltagende partier.

Europapolitikken var bedre tjent ved at blive behandlet som indenrigspolitik

På baggrund af ovenstående står det klart, at der vedtages langt flere forordninger og direktiver end det relativt begrænsede antal, der behandles af Folketingets europaudvalg. Dette skyldes som nævnt, at EEU alene behandler de sager, der af ministerierne vurderes som væsentlige.

Når dette kombineres med de analyser, der som beskrevet har godtgjort, at en meget stor del af implementeringen af EU-regler foregår uden om Folketinget, fremmanes et bestemt billede: At der faktisk er reel mulighed for, at virksomheder i Danmark opererer under regler, som ingen politisk aktør udover embedsapparatet og muligvis en enkelt minister på noget tidspunkt har taget substantiel stilling til. Og dette er ikke på baggrund af en eksplicit delegationsbeføjelse, men alene fordi en retsakt først kan have undgået EEU's opmærksomhed for efterfølgende at blive implementeret som en anordning eller bekendtgørelse. Set fra en erhvervsvinkel kan dette være problematisk på mindst tre måder:

1. Manglende viden om hvad, der gælder:

Både offentligheden og de ansvarlige politikere mister viden og overblik over de regler, der reelt gør sig gældende i samfundet. Dermed bliver det også sværere at gøre noget ved eventuelle problemer. Dette problem bliver ikke mindre af den ovenfor beskrevne kritik af, at EEU jo ikke besidder samme faglige ekspertise som Folketingets ”normale” fagudvalg; selv de sager, som de er inde over, risikerer altså at blive underbehandlet.

2. Sendrægtig information:

Relevante parter, såsom f.eks. erhvervslivet, får først meget sent i processen mulighed for at blive involveret. Inddragelse generelt er en central kilde til mere effektiv regulering og lovgivning, men dette forudsætter, at inddragelse ikke umuliggøres af, at reglerne er faldet uden for det politiske søgelys.

3. Manglende diskussion af alternativer:

Alle de forordnings- og direktivforslag, der aldrig præsenteres for Folketinget, kan være centrale for erhvervslivet, men alternative forhandlingspositioner – herunder positioner, der kan være mere gunstige – får ikke mulighed for at blive debatteret.

Risiko for, at dansk erhvervsliv lever med regler, som ikke har været underkastet tilstrækkelig kvalitetskontrol

Dette kan føre til tre problemer:

Manglende viden om gældende regler

For sen information

Manglende undersøgelse af andre muligheder

Et muligt bidrag til at reducere den første og anden problematik er at arbejde for yderligere åbenhed i EU-koordinationen. Det betyder, at forslag til EU-regulering allerede i de tidlige faser drøftes med Folketinget og høringsparter. Den europapolitiske koordinering skulle måske i højere grad være centreret om et politisk samarbejde mod en dansk position frem for et fokus på at afgive et mandat. Udgangspunktet må være, at de danske ministerier – så snart de selv påbegynder arbejdet med forslag til EU-regulering – både informere Folketinget og aktivt inddrager f.eks. høringsparter. Dette kan ske ved i højere grad at betragte mandatet, der afgives af EEU, på lige fod med en almindelig lov, der f.eks. først sendes gennem et lovforberedende udvalg, underkastes en konsekvensvurdering og er i høring hos relevante parter.

Gennemfør f.eks. høringer af EU-forslag meget tidligere i processen

Hvad angår den tredje problematik er det vigtigt at kigge på samspillet mellem EEU og Folketingets almindelige fagudvalg. Hvor Folketingets Europaudvalg oprindeligt var en nyskabende og fornuftig måde at indrette den europapolitiske koordinering på, er EEU-samarbejdet i dag udvidet i en sådan grad, at det ikke længere giver mening at ”nøjes” med ét europaudvalg. Mængden af sager er for stor, og sagerne er for komplicerede. Et forslag kunne således være, at sager om forhandlingsmandater og lignende i stedet – og i langt højere grad end i dag – lægges ud til Folketingets almindelige udvalg på lige fod med almindelige forslag til lovgivning. Det ville i al fald bidrage til at reducere den tredje problematik.

Læg flere EU-sager ud til Folketingets almindelige fagudvalg

Uanset hvad, så er et godt udgangspunkt for at håndtere de udfordringer, der er vist her, at acceptere at europapolitikken ikke skal have særbehandling sammenlignet med den nationale politik. For erhvervslivet, borgerne og samfundsøkonomien er det nemlig ligegyldigt, hvor en regel stammer fra – bare den er hensigtsmæssig. Derfor bør alle regler underkastes streng kvalitetskontrol. Og det bliver mange europæiske regler i Danmark øjensynligt ikke.

Uanset den valgte vej frem, er udgangspunktet at behandle EU-politik som indenrigspolitik

▼ OM DENNE UDGAVE

"En ny europapolitisk koordinering" er 17. nummer af Dansk Erhvervs Perspektiv i 2014. Redaktionen er afsluttet den 21. august 2015.

▼ OM DANSK ERHVERVS PERSPEKTIV

Dansk Erhvervs Perspektiv udkommer ca. 25 gange årligt og henvender sig til beslutningstagere og meningsdannere på alle niveauer. Ambitionen er at udgøre et kvalificeret og anvendeligt beslutningsgrundlag i forhold til væsentlige, aktuelle udfordringer på alle områder, som har betydning for dansk erhvervsliv og den samfundsøkonomiske udvikling. Det er tilladt at citere fra Dansk Erhvervs Perspektiv med tydelig henvisning til Dansk Erhverv.

▼ ISSN-NR.: 1904-7894

Dansk Erhvervs Perspektiv indgår i det nationale center for registrering af danske periodika, ISSN Danmark, med titlen "Dansk Erhvervs perspektiv: Analyse, økonomi og baggrund (online)"

▼ KVALITETSSIKRING

Troværdigheden af tal og analyser fra Dansk Erhverv er afgørende. Dansk Erhverv gennemfører egne spørgeskemaundersøgelser i overensstemmelse med de internationalt anerkendte guidelines i ICC/ESOMAR, og alle analyser og beregninger gennemgår en kvalitetssikring.

Denne analyse er offentlig tilgængelig via Dansk Erhvervs hjemmeside. Skulle der beklageligvis og trods grundig kvalitetssikring forefindes fejl i analysen, vil disse blive rettet hurtigst muligt og den rettede version lagt på nettet.

▼ KONTAKT

Henvendelser angående analysens konklusioner kan ske til chef, EU & international afdeling, på ker@danskerhverv.dk eller tlf. 3374 6512 eller +32 0491 255 611.

▼ REDAKTION

Underdirektør Geert Laier Christensen (ansv.), cand. scient. pol.; skattepolitisk chef Jacob Ravn, cand. jur.; chefkonsulent Mira Lie Nielsen, cand. oecon.; politisk konsulent Morten Jarlbæk Pedersen, cand. scient. pol, ph.d.-stip., konsulent Malthe Mikkil Munkøe, cand. scient. pol., MA.

▼ NOTER

ⁱ Se Winther, Bent (2015): Folketinget slår alarm: Vi kobles af EU-lovgivning. *Berlingske*, Politiko (3. sektion), 18. april 2015, side 8-9. Artiklen byggede på et svar fra daværende justitsminister Mette Frederiksen til EUU.

ⁱⁱ Pedersen, Morten Jarlbæk; Ravn, Jacob & Christensen, Geert Laier (2014): Mange bække små – delegation af lovgivningsmagt tager til i omfang. *Dansk Erhvervs Perspektiv*, 2014-9; Pedersen, Morten Jarlbæk & Christensen, Geert Laier (2014): Omfattende delegation i den centrale erhvervslovgivning. *Dansk Erhvervs Perspektiv*, 2014-10.

ⁱⁱⁱ Dataindsamlingen her er sket med hjælp fra tidl. studentermedhjælp, nu cand. polit., Kenneth Beierholm.

^{iv} Se f.eks. Christensen, Mette Buskjær (2015): The Danish Folketing and EU Affairs: Is the Danish Model of Parliamentary Scrutiny Still Best Practice? I: Heffler et al. (red.): *The Palgrave Handbook of National Parliaments and the European Union*, eller Sousa, Maja Møller (2008): Learning in Denmark? The Case of Parliamentary Control over European Union Policy. *Scandinavian Political Studies*, 31(4), pp. 428-447.